

256/2008. (X. 21.) Korm. rendelet

az önkéntes tűzoltóság létesítéséről, működésének feltételeiről és feladatáról

A Kormány a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 35. §-a (1) bekezdésének *b*) pontjában foglalt feladatkörében eljárva, a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról szóló 1996. évi XXXI. törvény 47. §-a (1) bekezdésének *e*) pontjában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendeli el:

Értelmező rendelkezések

1. § E rendelet alkalmazásában:

a) *készletléti szolgálatellátás*: olyan feladatellátás, amelyben a szolgálati beosztást vállalók a szolgálati helyükön kívül biztosítják elérhetőségüket, valamint tűz- és kárfelszámolásra e rendeletben rögzített normaidőn belül igénybe vehetők, a beosztásukhoz előírt feladatokra jelentkezők,

b) *rendkívüli készletléti-szolgálatellátás*: olyan feladatellátás, amelyben a szolgálati beosztást vállalók állandó készletléti helyzetben, a szolgálatteljesítés helyén látnak el szolgálatot,

c) *készletléti tartás*: a tűzoltó szakmai feladatok ellátására használandó, rendszeresített, a munkavédelmi előírásoknak megfelelő tűzvédelmi technika bevethető állapotban tartása.

Az önkéntes tűzoltóság szakmai feladata

2. § (1) Az önkéntes tűzoltóság tűz megelőzési tevékenysége során, a működési területén

a) segíti az önkormányzatok jogszabályokban meghatározott tűz megelőzési feladatait, ennek érdekében részére az illetékes tűzvédelmi hatóság az önkéntes tűzoltóság elsődleges működési körzetében bekövetkező tűzvédelmet érintő változásokról adatot és információt szolgáltat,

b) tűzvédelmi hiányosság észlelése esetén - különös tekintettel a tűzoltás alapvető feltételeiben észlelt hiányosságra - azt haladéktalanul jelzi az illetékes tűzvédelmi hatóságnak,

c) részt vesz a lakosság tűzvédelmi felvilágosításában, a tűzvédelmi propagandában.

(2) Az önkéntes tűzoltóság a tűzoltási és műszaki mentési tevékenységére való felkészülése érdekében

a) toborozza és szervezi a működési területén a tűzoltói szolgálatra jelentkezőket, valamint gondoskodik azok szakmai felkészítéséről, továbbképzéséről,

b) folyamatosan gondoskodik a tűzoltási és műszaki mentési feladatok ellátására szervezett erő és eszközállomány riaszthatóságáról,

c) gondoskodik a szakfelszereléseinek és egyéni védőeszközeinek karbantartásáról, külön jogszabályokban előírtak szerinti felülvizsgálatáról,

d) elkészíti a működési területéhez tartozó településre a Riasztási és Segítségnyújtási Tervet, továbbá külön jogszabályban foglaltak szerint a működési területén lévő kiemelt létesítményre a Tűzoltási és Műszaki Mentési Tervet; azt egyeztetni a segítségnyújtásra tervezett tűzoltóságokkal és jóváhagyásra megküldi az illetékes területi katasztrófavédelmi szerv vezetőjének,

e) éves továbbképzési tervet készít, melyet megküld a szakmai felügyeletet ellátó területi katasztrófavédelmi szervnek és gondoskodik az állomány továbbképzéséről,

f) támogatást nyújthat a vele együttműködési megállapodást kötő tűzoltó egyesületnek.

(3) Az önkéntes tűzoltóság tűzoltási és műszaki mentési tevékenysége során

a) gondoskodik a beavatkozásban részt vevő állomány rendszeresített egyéni védőeszközökkel történő ellátásáról,

b) a Központi Ügyelet utasítására kivonul a működési területén kívül keletkezett tűz oltására, illetőleg a műszaki mentésre,

c) jelenti a működési területén keletkezett tüzesetet, káresetet, az általa eloltott, illetőleg a más által eloltott és hozzá bejelentett tüzesetet az illetékes területi katasztrófavédelmi szerv ügyeletére, és eleget tesz egyéb jelentési kötelezettségének,

d) a központi katasztrófavédelmi szerv vezetője, illetve a fenntartó önkormányzat képviselő-testülete elrendelésére rendkívüli készenléti szolgálatot lát el, amelynek költségeiről az elrendelő gondoskodik,

e) soron kívül jelenti az illetékes területi katasztrófavédelmi szerv ügyeletére a gépjárműveinek vonulóképtelenségét, a késedelmesen végrehajtható vagy késedelmesen végrehajtott vonulást, valamint a vonulóképességet korlátozó egyéb körülményeket és a rendkívüli készenléti szolgálat elrendelését és annak okát.

(4) Az önkéntes tűzoltóság a tűzvizsgálat érdekében

a) haladéktalanul tájékoztatja az illetékes hivatásos önkormányzati tűzoltóságot az általa eloltott, illetőleg más által eloltott és hozzá bejelentett tüzesetről,

b) gondoskodik a kötelező adatgyűjtésről és - a tűzvizsgáló kéréséig - a tűzvizsgálatot biztosító cselekmények elvégzéséről.

Az önkéntes tűzoltóság működése és szakmai felügyelete

3. § (1) Az önkéntes tűzoltóság olyan létszámú önkéntes tűzoltó folyamatos riaszthatóságáról gondoskodik, hogy a számára előírt tűzoltó eszközöket és szakfelszereléseket működtetni tudja. Az önkéntes tűzoltóság napi vonultatható létszáma legalább négy fő.

(2) Az önkéntes tűzoltóságnak a működési területén történt tüzesethez, műszaki mentéshez a készenlétben tartandó gépjárművel és az arra beosztott létszámmal, valamint a tűzoltás vezetésére jogosult személlyel, tíz percen belül (normaidő) meg kell kezdenie a vonulást.

4. § Az önkéntes tűzoltóság olyan hírközponttal és hírközlő rendszerrel rendelkezik, amely szükség esetén folyamatos rádiókapcsolatot tud biztosítani az illetékes területi katasztrófavédelmi szerv ügyeletével, illetőleg a tűzoltóságok kivonult egységeivel. Az önkéntes tűzoltóság ezen kívül távbeszélő-kapcsolatot is biztosít.

5. § Az önkéntes tűzoltóság a működési területén lévő gazdálkodó szervezetekkel a létesítményi tűzoltósági feladatok átvállalására az illetékes területi katasztrófavédelmi szerv előzetes hozzájárulásával megállapodhat. A területi katasztrófavédelmi szerv a megállapodás megkötéséhez nem járul hozzá, ha a megállapodásban vállaltak veszélyeztetik a működési terület ellátásával kapcsolatos feladatok maradéktalan teljesítését.

6. § (1) Az önkéntes tűzoltó éves egészségügyi alkalmassági felülvizsgálaton köteles részt venni, amelynek térítési díját az önkéntes tűzoltóság viseli.

(2) Az önkéntes tűzoltót - a képesítési követelmények megszerzését követően - a szakmai felügyeletet ellátó szerv regisztrálja, és részére a szakmai szövetség a szakmai felügyelet által meghatározott formátumú egységes igazolványt ad ki.

7. § (1) Az önkéntes tűzoltóság tűzoltó szakmai feladatait a főfoglalkozású és a nem főfoglalkozású tűzoltók látják el.

(2) A főfoglalkozású tűzoltó a tűzoltó szakmai feladatok ellátását végző, önkéntes tűzoltósággal munkaviszonyban lévő, tűzoltó szakmai képesítéssel rendelkező és foglalkozás-egészségügyi szolgálat vizsgálata alapján tűzoltói szolgálatra alkalmasnak minősített, 18. életévét betöltött természetes személy.

(3) A nem főfoglalkozású tűzoltó a tűzoltó szakmai feladatokat az önkéntes tűzoltósággal egyéb, nem munkaviszony alapján ellátó, tűzoltó szakmai képesítéssel rendelkező és foglalkozás-egészségügyi szolgálat vizsgálata alapján tűzoltói szolgálatra alkalmasnak minősített, 18. életévét betöltött természetes személy.

8. § (1) Az önkéntes tűzoltóság rajokból áll.

(2) Az önkéntes tűzoltó beosztása szerint lehet beosztott tűzoltó, valamint tisztségviselő, úgymint: rajparancsnok, tűzoltóparancsnok-helyettes, tűzoltóparancsnok.

(3) Az önkéntes tűzoltóság szolgálatszervezéséről a parancsnok gondoskodik. Ennek keretében elkészíti heti bontásban a szolgálati időbeosztásokat, gondoskodik a szolgálati okmányok vezetéséről, valamint a szakmai felügyelet által meghatározott adatszolgáltatás teljesítéséről.

(4) Az önkéntes tűzoltóság az utánpótlás nevelése céljából 6-10 éves korig gyermek, 11-18 év közötti fiatalokból ifjúsági tűzoltó rajokat alakíthat. A gyermek és ifjúsági korú tűzoltók létszáma azonban a szolgálatszervezésnél nem vehető figyelembe. A gyermek és ifjúsági tűzoltók tűzoltási és műszaki mentési tevékenységet nem végezhetnek.

9. § (1) A készenléti szolgálatot ellátó önkéntes tűzoltónak a polgári védelmi kötelezettség teljesítése alóli mentesítését a lakóhelye szerinti polgármesternél - a tűzoltó szolgálatba lépését követően - az önkéntes tűzoltóság parancsnoka kezdeményezi. Amennyiben a készenléti szolgálat ellátása már nem áll fenn, erről az önkéntes tűzoltóság parancsnoka a lakóhely szerinti polgármestert tájékoztatja.

(2) A készenléti szolgálatot ellátó önkéntes tűzoltónak a helyi adó megfizetése alóli mentesítését a lakóhelye szerint illetékes jegyzőnél - minden év február 28-ig - az önkéntes tűzoltóság parancsnoka kezdeményezi. Amennyiben a készenléti szolgálat ellátása már nem áll fenn, erről az önkéntes tűzoltóság parancsnoka a lakóhely szerint illetékes jegyzőt tájékoztatja.

10. § Az önkéntes tűzoltóság működését a köztisztület alapszabályában határozzák meg. A köztisztület működésére vonatkozó szabályozásnak ki kell terjednie:

- a) a tűzoltóparancsnok beszámoltatásának rendjére,
- b) a tűzoltóparancsnok kinevezésének és felmentésének rendjére,
- c) az önkéntes tűzoltóság személyi állományát megillető, törvényben nem szabályozott jogosultságokra és juttatásokra, valamint
- d) a kiképzés és rendszeres továbbképzés feltételeinek biztosítására.

11. § Az illetékes területi katasztrófavédelmi szerv a szakmai felügyeleti tevékenysége során:

- a) ellenőrzi az önkéntes tűzoltóság szakmai és az ehhez kapcsolódó munkavédelmi tevékenységét, kezdeményezi a hiányosságok megszüntetését,
- b) szervezi a hivatásos és a létesítményi tűzoltóságokkal való együttműködést,
- c) jóváhagyja a Tűzoltási és Műszaki Mentési Terveket és a Riasztási és Segítségnyújtási Tervet,
- d) előzetes egyetértési jogot gyakorol a létesítményi tűzoltósági feladatok átvállalására vonatkozó megállapodásnál,
- e) az önkéntes tűzoltóságok parancsnokai és a tűzoltás vezetésére jogosult állománya részére évente legalább két alkalommal kötelező továbbképzést és szakmai tájékoztatót szervez.

Az önkéntes tűzoltóság működésének anyagi technikai és pénzügyi feltételei

12. § (1) Az önkéntes tűzoltóságok létesítésével, működtetésével, fenntartásával és fejlesztésével kapcsolatos központi hozzájárulás tervezéséről - a központi katasztrófavédelmi szerv vezetőjének javaslata alapján - a katasztrófák elleni védekezésért felelős miniszter (a továbbiakban: miniszter) a költségvetési törvény előkészítése során gondoskodik.

(2) A központi költségvetés által biztosított tárgyévi hozzájárulás felhasználásáról az önkéntes tűzoltóság a tárgyévet követő év február 28-ig elszámol az illetékes területi katasztrófavédelmi szerv útján a központi katasztrófavédelmi szerv felé.

(3) Az önkéntes tűzoltóságok technikai fejlesztését a miniszter által jóváhagyott szakmai program figyelembevételével, a központi katasztrófavédelmi szerv pályázatok kiírásával segíti elő.

A működési terület vállalásának rendje

13. § (1) A székhely szerinti települési önkormányzat képviselő-testülete az önkéntes tűzoltóság működési területének megállapítását (kijelölését, módosítását) a miniszternél kezdeményezi. A kezdeményezés minden év április 15-ig nyújtható be.

(2) A kezdeményezésnek tartalmaznia kell az e rendeletben foglalt feltételek teljesülésének igazolását, valamint a kezdeményezett területi változással érintett önkormányzat, az önkéntes tűzoltóságot fenntartó önkormányzat, továbbá az országos szakmai szövetségek támogató vagy ellenző javaslatát.

(3) A miniszter véleménykéréssel a kezdeményezést megküldi a központi katasztrófavédelmi szerv vezetőjének, aki - a kért működési terület reális veszélyeztetettségének megállapítását is tartalmazó - szakmai javaslatát május 31-ig terjeszti fel a miniszterhez. A működési terület megállapításáról a miniszter dönt.

(4) Az önkéntes tűzoltóság elsődleges működési körzetét úgy kell meghatározni, hogy a működési területhez tartozó település közigazgatási határának legtávolabbi pontjára a riasztott tűzoltóság előírt erői és eszközei, a jelzés vételétől számítva legfeljebb 25 percen belül elsőnek érkezzenek ki. A kikerkezési idő az előírt riasztási idő és a vonulási távolságból adódó vonulási idő - legfeljebb 60 km/h átlagsebességgel számolva - összesített adata alapján kerül meghatározásra. Abban az esetben, ha a település közigazgatási határának legtávolabbi pontja az önkéntes tűzoltóság által 25 percen túl érhető el, de a kikerkezési ideje rövidebb, mint a hivatásos önkormányzati tűzoltóságé, akkor az adott település a hamarabb érkező önkéntes tűzoltóság elsődleges működési körzetéhez csatolható.

(5) Az önkéntes tűzoltóság részére segítségnyújtási működési körzet abban az esetben állapítható meg, ha rendelkezik olyan tűzoltói létszámmal, technikával és szakfelszereléssel, amely a (4) bekezdés alapján megállapított elsődleges működési körzet feladatainak maradéktalan ellátásán túl, azzal egyidejűleg képessé teszi a segítségnyújtási működési körzet feladatainak ellátására is.

(6) Amennyiben az önkéntes tűzoltóság - a működési terület megállapítását követően - a működése során nem teljesíti az e rendeletben, illetve a mentő tűzvédelmi feladatainak ellátását szabályozó egyéb jogszabályokban előírtakat, az illetékes területi katasztrófavédelmi szerv vezetője a központi katasztrófavédelmi szerv vezetőjénél indítványozza a működési terület megvonását. A megvonásról a központi katasztrófavédelmi szerv vezetőjének javaslata alapján a miniszter dönt.

Záró rendelkezések

14. § (1) Ez a rendelet 2009. január 1-jén lép hatályba.